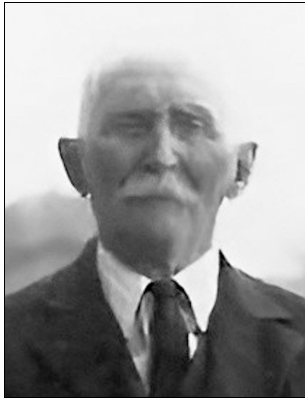

Szél Mihály (1863-1954) baptista úttörőmunkás és körzeti prédikátor életrajza

Szél Mihály 1863. november 27-én született¹ a Bihar megyei Síterben.² Az úttörő munkások közül a nagyváradai Erdőháti Sándor ment elsőként Síterbe missziós céllal, 1889-ben. Az ígét először Erdőháti András házában hirdette.³ Később más úttörők is bekapcsolódtak a munkába, közöttük Kornya Mihály⁴ és a jó szónerővel megáldott Türkösi⁵ testvér. Szél Mihály 1893-ban tért meg,⁶ és ugyanebben az évben merítkezett alá Kornya Mihály által.⁷ Hamarosan beállt az Úr munkájába, és az úttörőkkel együtt hirdetni kezdte az evangéliumot⁸ Síterben. Szolgálatuk nyomán tíz személy tért meg, és merítkezett be Kornya Mihály⁹ által 1893. július 10-én, Nagyváradon. A közösség Kornya Mihály¹⁰ és Szél Mihály közbenjárásával 1894-ben ideiglenes imateremként kibérelte Kérdő Gábor házába a Nagy utcán.¹¹

Megházasodik, feleségül veszi Oláh Rozáliát, aki szintén megtért és bementkezett. 1900-ban családjával Ófegyvernekre költözött,¹² ahol négy évig törte az ugart, hirdette az ígét.¹³ Albérletben, szalmatető házában lakott. Lassan megmutatkozott az elhintett mag gyümölcse Ófegyverneken is.¹⁴ A gyülekezet első jegyzőkönyvében így olvashatjuk: „Almás Fegyverneki Gyülekezet isteni tiszteletet tartott 1901-ben március 5-én. Rendes isteni tisztelet kezdete 1901-ben január 1-jén. A gyülekezet alapítója Szél Mihály és neje Oláh Róza.”¹⁵ Később bementések sora következett. 1904-ben a 9 tagú kis gyülekezet a Szél testvérek által bérelt háznál szerdán, szombaton és vasárnap tartott rendszeres összejöveteleket. Egy esti alkalommal, amikor a hívők együtt imádkoztak, Hilgert József többedmagával kövekkel betörte az ablakot, és megzavarta az imaközösséget. Nemsokára ez az ember megtért, ezért apja elűzte őt a háztól.

Szél Mihály tevékenysége kiterjedt más településekre is, buzgón hirdette az evangéliumot több környékbeli faluban. Többször érte támadás, fizikai bántalmazás. Szarkón például fényes nappal megdobálták kővel, de ő sértetlen maradt.¹⁶ Volt, hogy a község házához hajtották; más alkalommal a szlovák és román vegyes lakosú községben bevették lakása abla-

¹ Szabadi F. Gusztáv, *Missziómunkások nyilvántartója*, (Budapest: A Magyarországi Baptista Egyház Levéltára, é. n.), 178. n. 22.

² Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, (Budapest: Kiadja a Magyarországi Baptisták Könyvkereskedése, 1928), 84.

³ Zeffer Antal, *1893-1978 Síteri Baptista Egyház krónikája 50. évi jubiláló nap 1978. IX. 1.*, (Síter: Síteri Baptista Gyülekezet archívuma, 1978. szeptember 1), 1.

⁴ Lásd még az *1.1 A Szalárdi Magyar Baptista Gyülekezet rövid története* c. részt.

⁵ Szabadi F. Gusztáv, *Missziómunkások nyilvántartója*, 192. n. 23.

⁶ Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, (Budapest: Baptista Kiadó, 1996), 164.

⁷ Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

⁸ Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, 164.

⁹ Lásd még az *1.1 A Szalárdi Magyar Baptista Gyülekezet rövid története* c. részt.

¹⁰ Lásd még az *1.4 A baptizmus megjelenése és fejlődése Szalárd községben* c. részt.

¹¹ Zeffer Antal, *1893-1978 Síteri Baptista Egyház krónikája 50. évi jubiláló nap 1978. IX. 1.*, 1.

¹² Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, 164.

¹³ Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

¹⁴ Bodor Sándor., *Istoricul Bisericii Baptiste Fegernicul Vechi*, (Szalárd: Kelemen Sándor Tomi dokumentumgyűjteménye, é. n.), 1.

¹⁵ *Az Almás Fegyverneki Gyülekezet anyakönyve*, (Szalárd: a Szalárdi Magyar Baptista Gyülekezet archívuma, 1901), 1.

¹⁶ Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

kát, az ajtót lekötözték.¹⁷ Sok próbatételt kellett kiállnia, sokat kellett szenvednie az Úr ügyéért. 1904 novemberében Széll Mihály a Szilágyságba,¹⁸ Borzásra költözik, ahonnan kiindulva az egész környéken áldásos, gyümölcsöző munkát végzett.¹⁹ 1904-től a szilágysági missziós kerületben Sámsoni István mellett kisegítő kerületi munkásként és úttörő evangélistaként szolgált. A Széll család odaköltözésével alakult meg a borzási gyülekezet.²⁰ A településen Kása Mihály nagygazda gazdaságában vincellérként dolgozott. Borzáson az első gyülekezeti tag Fazakas Györgyné volt, aki 1906-ban merítkezett be Sámsoni István által Szilágynagyfaluban. Ez időben, míg Széll Mihály Szilagyborzáson lakott, történt meg diakónussá avatása.

Alsóvalkón már 1902-1903-ban alakult egy kisebb gyülekezet. A bagosi gyülekezet megalakuláskor, az üldözések idején az alapító tagok egy ideig Valkóra jártak. 1904 januárjában Cseke Antal, fugyivásárhelyi úttörő Molnár Gergely házában kezdte hirdetni a megtérés ígét Szilagybagoson, majd Széll Mihály folytatta az elkezdett munkát.²¹ Bár voltak már megtért hívők, de nem tartottak rendszeres összejöveteleket. Itt a tényleges úttörő munkát Széll Mihály kezdte el. Elkezdtek rendszeres összejöveteleket tartani, de ez nem ment könnyen. Kemény küzdelembe került, leginkább Széll testvérnek, de ő gyakorlott volt az ugartörésben. Szolgálatának eredményeképpen 1904. október 9-én merítette be Kornya Mihály a szilagybagosi gyülekezet alapító tagjainak első csoportját. Az első tíz év alatt közel 100 tagra növekedett a gyülekezet. Amikor a faluban tartott összejövetelt, prédikáció közben a községi bíró a falu előljáróival együtt eljött, hogy megzavarja a hívők összejövetelét.²² Tanítás közben megragadta a gallérját, és azt kiáltotta: „Vigyük a vízbe!” Azonban egy legény a hallgatóságból, egy barátkozó, közbeszólt, így megszabadult Széll testvér. Más alkalommal egy temetésnél jelentek meg a csendőrök; félbeszakították a szertartást, megakadályozták a sírbatételt. Az érintettek az alispánhoz nyújtottak be panaszt, így másnap, a csendőrök távozása után fejezhették be a gyászistentiszteletet.²³

Széll Mihály gyakorlott úttörőként részt vett a legtöbb szilágysági gyülekezet plántálásánál, ezek közül jelentősebb részt vállalt a szilagyborzási,²⁴ valkói, szilagybagosi és az egrespataki gyülekezetek megalakulásánál végzett úttörő munkában.²⁵ Nagyon jó szónoki tehetséggel volt megáldva. Megnyerő igehirdetései miatt mindenfelé várták, és igényelték szolgálatait. Kornya Mihály²⁶ és úttörő munkatársai előszeretettel vették maguk mellé a bemerítéseken és más ünnepélyes alkalmakon áldásos szolgálatai miatt.²⁷ Mint már említettük, úttörő missziómunkát végzett²⁸ Egrespatakon is. 1917-ben a helyi gyülekezet anya-

¹⁷ Uo. 84.

¹⁸ Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, 164.

¹⁹ Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

²⁰ Kiss László, *Szilágysági misszió*, (Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, é. n.), 38. A Szilagybagosi Magyar Baptista Gyülekezet krónikája szerint a Széll család Szilagyborzásra való költözésével a helyi gyülekezet taglátszáma tíz személyre növekedett. Lásd: Szekrényes Pál és társai, *A Szilagybagosi Magyar Baptista Gyülekezet 100 éves történelméből 1904-2004*, (Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, 2004), 6.

²¹ Kiss László, *Szilagybagosi Baptista Gyülekezet Emlékkönyve 1904-1979*, (Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, é. n.), 3.

²² Kiss László, *Szilágyság*, (Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, é. n.), 5.

²³ Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

²⁴ Baranyai János és Rottmayer János, *A Magyarországi Baptisták statisztikája 1913. évről*, (Budapest: Magyarországi Baptisták Könyvnyomdája, 1913), 2.

²⁵ Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

²⁶ Lásd még az *I.6 Kornya Mihály palástja* c. részt.

²⁷ Kiss László, *Kimutatás a szilágysági bemerítésekről 1893-1978*, kézirat, (Nagyvárad: Erdélyi Baptista Levéltár, é. n.), 74. n. 4.

²⁸ Kocsis Imre, *Misszió köréből. Munkások kirendelése a Bihar-Szilági Szövetkezetbe.*, In: *Az Igazság Tanúja*, XIX. évfolyam 24. szám, (Budapest: Kiadja a Magyarországi Baptista Szövetség, 1913. december 15), 12-13.

könyvének feljegyzése szerint alámerítette a gyülekezet első 6 tagját Magyarkecelen.²⁹

Egyes adatok szerint Szilágysomlyóra költözött családjával. Gyülekezeti vénné avatása 1918-ban történt.³⁰ Az első világháború végén, 1918-ban az Abaúj-Torna megyei Szikszó³¹ községbe költözött.³² 1923-ban a szendrőegerszögi gyülekezet és körzet prédikátora lett. 1926-ban a Borsod megyében található tardi³³ virágzó gyülekezettől meghívást kapott körzeti szolgálatra, amit el is fogad, így a tardi közösség prédikátora,³⁴ vezető vénje lesz.³⁵ Sok missziós utat tett meg a helyi gyülekezetből öt elkísérő fúvószenekarral is. Széll Mihály a tardi gyülekezetben töltött tíz évi szolgálat után³⁶ 1937-ben, 74 éves korában vonult nyugdíjba. Életének hátralévő szakaszát előbb Mezőkövesden, majd utolsó éveit Rákoscsabán élte. 1954-ben hunyt el,³⁷ 91 éves korában.

Soli Deo Gloria!

Kelemen Sándor Tomi,

Szalárd, 2012. augusztus 25.

²⁹ Kiss László, *Kimutatás a szilágysági bemerítésekről 1893-1978*, kézirat, 77. n. 4. Meyer H. és neje, Missziói út, In: *Az Igazság Tanúja, XXI. évfolyam, 17. szám.* (Budapest: Kiadja a Magyarországi Baptista Szövetség, 1916. november 1), 269.

³⁰ Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, 164.

³¹ Széll Lajos, *A szikszói gyülekezet fennállása.*, kézirat, (Budapest: A Nap-utcai Baptista Gyülekezet levéltári gyűjteménye), 2.

³² Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

³³ Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, 164.

³⁴ Gaál Eleonóra, *A Tard-i Baptista Gyülekezet története*, szakdolgozat részlet, kézirat, (Tard: a Tard-i Baptista Gyülekezet tulajdona é. n.), 1-9. Sz. G.-né., Ifjúsági konferencia Noszvajon., In: *Békehírnök, XXXIII. évfolyam, 14. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1927. április 2), 109. Körömy., Tard., In: *Békehírnök, XXXIII. évfolyam, 25. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1927. június 18), 198. Vasa M., Missziómunka Bükkzsércen., In: *Békehírnök, XXXIII. évfolyam, 38. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1927. szeptember 17), 303. Körömy Sándor, Missziómunka Szomolyán., In: *Békehírnök, 34. évfolyam, 26. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1928. június 30), 214-215. E., Kettős örömnép Noszvajon., In: *Békehírnök, 35. évfolyam, 4. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1929. január 25), 28-29. N. L., Misszióélet a noszvaji körzetben., In: *Békehírnök, 35. évfolyam, 48. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1929. november 30), 388.

³⁵ Csopják Attila, *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből*, 84.

³⁶ Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, 164. Tard, Noszvaj, Egerszólát, Feldebrő, In: *Békehírnök, 36. évfolyam, 6. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1930. február 8), 46. Széll Mihály, Missziómunka Egerlövön, In: *Békehírnök, 36. évfolyam, 16. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1930. április 12), 119. Lukács I., Ifjúsági örömnép Ároktőn., In: *Békehírnök, 36. évfolyam, 21. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1930. május 24), 172. Körömi S., A tardi zenekar misszióútja, In: *Békehírnök, 37. évfolyam, 7. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1931. február 14), 54. Mózes S., Missziómunka Bekölcén., In: *Békehírnök, 37. évfolyam, 18. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1931. május 2), 144-145. Körömi Sándor, Missziómunka Ároktőn, In: *Békehírnök, 37. évfolyam, 20. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1931. május 16), 160. Prédikátorfogadtatás és hálaadó-ünnepély Noszvajon., In: *Békehírnök, 38. évfolyam, 51. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1932. december 17), 354. Körömi S., A tardi ének és zenekar misszióútja., In: *Békehírnök, 39. évfolyam, 18. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1933. május 6), 128. Körömi Sándor, Tard., In: *Békehírnök, 39. évfolyam, 36. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1933. szeptember 9), 252-253. Gerzsényi Albert, Noszvaj., In: *Békehírnök, 39. évfolyam, 46. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1933. november 18), 334. Bakondi Imre, Felsőtárkány., In: *Békehírnök, 39. évfolyam, 50. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1933. december 16), 365. Pecze Gyula, Ároktő., In: *Békehírnök, 40. évfolyam, 41. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1934. október 13), 328-329. Leánytalálkozó Noszvajon., In: *Békehírnök, 41. évfolyam, 12. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1935. március 23), 92. Széll Mihály, Tard., In: *Békehírnök, 42. évfolyam, 42. szám*, (Budapest: Baptista Hitközség, 1936. december 5), 369-370.

³⁷ Bereczki Lajos, szerk., *Krisztusért járva követségben*, 164.

Bibliográfia

Az Almás Fegyverneki Gyülekezet anyakönyve. Szalárd: a Szalárdi Magyar Baptista Gyülekezet archívuma, 1901.

Baranyai János és Rottmayer János. *A Magyarországi Baptisták statisztikája 1913. évről.* Budapest: Magyarországi Baptisták Könyvnyomdája, 1913.

Bereczki Lajos, szerk. *Krisztusért járva követségben.* Budapest: Baptista Kiadó, 1996.

Bodor Sándor. *Istoricul Bisericii Baptiste Fegernicul Vechi.* Szalárd: Kelemen Sándor Tomi dokumentumgyűjteménye, é. n.

Csopják Attila. *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből.* Budapest: Kiadja a Magyarországi Baptisták Könyvkereskedése, 1928.

Gaál Eleonóra. *A Tard-i Baptista Gyülekezet története.* szakdolgozat részlet, kézirat, Tard: a Tard-i Baptista Gyülekezet tulajdona é. n.

Kiss László. *Kimutatás a szilágysági bemerítésekről 1893-1978.* kézirat, Nagyvárad: Erdélyi Baptista Levéltár, é. n.

Kiss László. *Szilágysági misszió.* Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, é. n.

Kiss László. *Szilágyság.* Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, é. n.

Kiss László. *Szilágybagosi Baptista Gyülekezet Emlékkönyve 1904-1979,* Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, é. n.

Szabadi F. Gusztáv. *Missziómunkások nyilvántartója.* Budapest: A Magyarországi Baptista Egyház Levéltára, é. n.

Széll Lajos. *A szikszói gyülekezet fennállása.* kézirat, Budapest: A Nap-utcai Baptista Gyülekezet levéltári gyűjteménye.

Szekrényes Pál és társai. *A Szilágybagosi Magyar Baptista Gyülekezet 100 éves történelméből 1904-2004.* Nagyvárad: Erdélyi Magyar Baptista Levéltár, 2004.

Zeffer Antal. *1893-1978 Síteri Baptista Egyház krónikája 50. évi jubiláló nap 1978. IX. 1. Síter:* Síteri Baptista Gyülekezet archívuma, 1978. szeptember 1.

Folyóiratokban megjelent cikkek

Bakondi Imre. Felsőtárkány. In: *Békehírnök*, 39. évfolyam, 50. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1933. december 16.

Gerzsenyi Albert. Noszvaj. In: *Békehírnök*, 39. évfolyam, 46. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1933. november 18.

E. Kettős örömnép Noszvajon. In: *Békehírnök*, 35. évfolyam, 4. szám, Budapest: Baptista Hitközség, 1929. január 25.

Kocsis Imre. Misszió köréből. Munkások kirendelése a Bihar-Szilágyi Szövetkezetbe. In: *Az Igazság Tanúja*, XIX. évfolyam 24. szám. Budapest: Kiadja a Magyarországi Baptista Szövetség, 1913. december 15.

Körömi S. A tardi ének és zenekar misszióútja. In: *Békehírnök*, 39. évfolyam, 18. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1933. május 6.

Körömi S. A tardi zenekar misszióútja. In: *Békehírnök*, 37. évfolyam, 7. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1931. február 14.

Körömi Sándor. Missziómunka Ároktőn. In: *Békehírnök*, 37. évfolyam, 20. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1931. május 16.

Körömy Sándor. Missziómunka Szomolyán. In: *Békehírnök*, 34. évfolyam, 26. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1928. június 30.

Körömi Sándor. Tard. In: *Békehírnök*, 39. évfolyam, 36. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1933. szeptember 9.

Körömy. Tard. In: *Békehírnök*, XXXIII. évfolyam, 25. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1927. június 18.

Leánytalálkozó Noszvajon. In: *Békehírnök*, 41. évfolyam, 12. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1935. március 23.

Lukács I. Ifjúsági örömnep Ároktőn. In: *Békehírnök*, 36. évfolyam, 21. szám, Budapest: Baptista Hitközség, 1930. május 24.

Meyer H. és neje. Missziói út. In: *Az Igazság Tanúja*, XXI. évfolyam, 17. szám. Budapest: Kiadja a Magyarországi Baptista Szövetség, 1916. november 1.

Mózes S. Missziómunka Bekölcén. In: *Békehírnök*, 37. évfolyam, 18. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1931. május 2.

N. L. Misszióélet a noszvaji körzetben. In: *Békehírnök*, 35. évfolyam, 48. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1929. november 30.

Pecze Gyula. Ároktő. In: *Békehírnök*, 40. évfolyam, 41. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1934. október 13.

Prédikátorfogadtatás és hálaadó-ünnepély Noszvajon. In: *Békehírnök*, 38. évfolyam, 51. szám, Budapest: Baptista Hitközség, 1932. december 17.

Széll Mihály. Missziómunka Egerlövön. In: *Békehírnök*, 36. évfolyam, 16. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1930. április 12.

Széll Mihály. Tard. In: *Békehírnök*, 42. évfolyam, 42. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1936. december 5.

Sz. G.-né. Ifjúsági konferencia Noszvajon. In: *Békehírnök*, XXXIII. évfolyam, 14. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1927. április 2.

Tard, Noszvaj, Egerszólát, Feldebrő. In: *Békehírnök*, 36. évfolyam, 6. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1930. február 8.

Vasa M. Missziómunka Bükkzsércen. In: *Békehírnök*, XXXIII. évfolyam, 38. szám. Budapest: Baptista Hitközség, 1927. szeptember 17.

Megjelent:

Békehírnök, kiadja a Magyarországi Baptista Egyház, Budapest, HU ISSN 0133-1256, CVI. évfolyam, 2012. október 21-28, 43-44. szám, 324-325 oldal.

A szerző írásait tartalmazó személyes weboldalán:

<http://www.kelemensandortomi.tk/szell-mihaly-baptista-uttoer-munkas-es-koerzeti-pre-dikator-eletrajza---bekehrnoek,-2012.-43-44.-szam.html>